

Avaleht>Teie õigused>Kuriteoohvrid>**Ohvrite õigused riigiti**

Ohvrite õigused riigiti

Horvaatia

Kuriteoohvritel on kohtueelses menettluses ja kriminaalmenetluses mitmed õigused, kusjuures lastele ning seksuaalse enesemääramise vastaste kuritegude ja inimkaubanduse ohvritele pakutakse erikaitset.

Kuriteoohvril on õigus

kasutada kuriteoohvritele mõeldud tugiteenuseid;

saada kooskõlas seadusega tõhusat psühholoogilist ja muud professionaalset abi ja tuge kuriteoohvreid toetavatelt organitelt, organisatsioonidelt ja asutustelt;

olla kaitstud hirmutamise ja kättemaksu eest;

oma väärikuse kaitsele ohvrina tõendite esitamisel;

sellele, et ta pärast kuriteost teatamist tarbetu viivitusega ära kuulatakse ja hiljem ei küsitleta rohkem, kui on kriminaalmenetluse seisukohast hädavajalik;

lasta end saata ükskõik millise toimingu juures usaldusisikul;

nõustuda vaid minimaalsete meditsiiniprotseduuridega ja üksnes juhul, kui need on kriminaalmenetluse jaoks hädavajalikud;

esitada süüdistustaotlus või erasüüdistus kooskõlas karistusseadustikuga (*Kazenski zakonik*), osaleda kannatanuna kriminaalmenetluses, saada teavet kuriteokaebuse tagasilükkamisest (karistusseadustiku artikli 206 lõige 3) ja prokuröri (*državni odvjetnik*) otsusest jätta süüdistus esitamata ning esitada süüdistus prokuröri asemel ise;

saada prokurörit teavet esitatud kaebuse alusel võetud meetmete kohta (karistusseadustiku artikkel 206a) ja esitada kaebus kõrgemalseisvale prokuröriile (*viši državni odvjetnik*) (karistusseadustiku artikkel 206b);

küsida ja saada tarbetu viivitusega teavet õigusrikkuse vahi alt või eelvangistusest vabastamise, vanglast põgenemise või vabastamise kohta ning ohvri kaitse tagamiseks võetud meetmete kohta;

küsida ja saada teavet mis tahes lõpliku otsuse kohta, millega kriminaalmenetlus lõpetatakse;

kasutada muid seaduses ette nähtud õigusi.

Seksuaalkuriteo või inimkaubanduse ohvril on lisaks õigus

õigusnõustaja pakutavale tasuta nõustamisele enne küsitlemist;

riigi õigusabile;

lasta end politseijaoskonnas või prokuratuuris (*državno odvjetništvo*) küsitleda samast soost isikul ja nõuda, et teda küsitleks sama isik, kui toimub uus küsitlemine;

keelduda vastamast küsimustele, mis puudutavad tema eraelu ega ole seotud kuriteoga;

taotleda küsitlemist audiovisuaalseadmete vahendusel (karistusseadustiku artikkel 292);

isikuandmete kaitsele;

nõuda istungi kinniseks kuulutamist.

Laps ohvril on lisaks kõikidele eespool nimetatud õigustele õigus

riigi õigusabile;

isikuandmete kaitsele;

kinnisele istungile.

Laps on iga alla 18 aasta vanune isik.

Lapstunnistaja või -ohvri kuulab ära eeluurimiskohtunik tõendite läbivaatamise istungil ja kohtukutse saadetakse lapse vanemale või eestkostjale.

Erasüüdistus

Kuriteoteate saamisel esitab prokuratuur tavaliselt süüdistuse *ex officio*.

Erasüüdistuse võib esitada seoses kuritegudega, mille puhul see on kriminaalmenetluse algatamise eelduseks. See tuleb esitada kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil asjaomane füüsiline või juriidiline isik sai kuriteo toimepanemisest ja teo toimepanijast teada.

Tsiviilhagi

Kannatanu võib esitada kriminaalmenetluse raames tsiviilhagi.

Kuriteoohver kvalifitseerub samuti kannatanuks ja tal on õigus esitada kohtus tsiviilhagi.

See võib hõlmata järgmist:

hüvitis varalise või mittevaralise kahju (valu, hirm) põhjustamise eest;

vara tagastamine, kui kannatanu suudab tõendada, et ta on vara omanik või seaduslik valdaja;

konkreetse tehingu tühistamine, kui kuriteo tulemusena tehti varaline tehing (kui süüdistatav sundis ohvrit lepingut sõlmima).

Kahju hüvitamist võib nõuda tsiviilhagina kriminaalmenetluse raames või eraldi tsiviilkohtumenetluse raames. Kriminaalmenetluse raames esitatud nõue rahuldatakse tingimusel, et kohus mõistab süüdistatava süüdi.

Tsiviilkohtumenetluse raames esitatud nõude puhul sellist eeltingimust ei ole.

Kannatanute õigused uurimise ja kriminaalmenetluse ajal

Ohvril on kannatanuna kriminaalmenetluses õigus

kasutada oma emakeelt, sealhulgas viipekeelt, ja paluda abi tõlgilt, kui ta ei saa horvaadi keelest aru või ei räägi seda, või viipekeeletõlgilt, kui ta on kurt või pimekurt;

esitada tsiviilhagi ja taotlus esialgse õiguskaitse kohaldamiseks;

esindajale;

esitada fakte ja tõendeid;

osaleda tõendite läbivaatamise istungil;

osaleda menetluses ja tõendamismenetluses ning esineda lõppsõnaga;

tutvuda toimikuga;

küsida prokuröri teavet esitatud kuriteoteate alusel võetud meetmete kohta ja esitada kaebus kõrgemalseisvale prokuröridele;

esitada apellatsioonkaebus;

taotleda endise olukorra taastamist;

saada teavitus kriminaalmenetluse tulemuse kohta.

Prokuratuur ja kohus on kohustatud nii enne kriminaalmenetlust kui ka selle igas etapis uurima, kas süüdistataval on võimalik hüvitada kannatanule kuriteoga tekitatud kahju. Samuti peavad nad teavitama kannatanut õigusest kasutada oma emakeelt, sealhulgas kurtide ja pimekurtide viipekeelt, ja õigusest tõlgi abile, kui ta ei räägi või ei mõista horvaadi keelt, või viipekeele tõlkijale või tõlgile, kui tegemist on kurtide või pimekurtidega, õigusest esitada tsiviilhagi ja taotleda esialgset õiguskaitset, anda ülevaade faktilistest asjaoludest ja esitada tõendeid, osaleda kohtumenetluses ja tõendamismenetluses, esitada lõppsõna, tutvuda toimikuga ning saada riigiprokuröri teavet kuriteoteate alusel võetud meetmetest ja esitada kaebus kõrgemalseisvale prokuröridele.

Õigus saada rahalist hüvitist

Kuriteoohvrite rahalise hüvitise maksmise seadusega (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (Narodne Novine (NN); Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 80/08 ja nr 27/11)* on sätestatud Horvaatias tahtlikult toime pandud vägivallakuritegude ohvrite või nende sugulaste õigus saada rahalist hüvitist selles seaduses kehtestatud tingimustel.

Seadusega on ette nähtud tahtlikult toime pandud vägivallakuritegude ohvrite õigus rahalisele hüvitisele ning täpsustatud tingimused ja menetlus hüvitise saamise õiguse kasutamiseks, organid, kes teevad otsuseid ja osalevad hüvitise saamise õigust käsitlevas otsustusprotsessis, ning organid ja menetlus piiriülestel juhtudel.

Tahtlikult toime pandud vägivallakuritegude ohvritel on õigus saada rahalist hüvitist riigieelarvest.

Politsei, prokuratuur ja kohus peavad jagama teavet hüvitise saamise õiguse kohta, andma vajalikud taotlusvormid ning ohvri palvel üldiseid juhiseid ja teavet selle kohta, kuidas taotlust täita ja millised taotlust toetavad dokumendid lisada.

Rahalise hüvitise saamise taotlus tuleb esitada justiitsministeeriumile, kasutades vormi, mille saab alla laadida ministeeriumi veebisaidilt.

[Kuriteoohvrite makstava rahalise hüvitise taotlemise vorm_hr \(223 Kb\)](#) (223 Kb)

Taotlus tuleb esitada kuue kuu jooksul alates kuriteo toimepanemise päevast. Kui ohvri ei olnud õigustatud põhjustel võimalik seda taotlust tähtaja jooksul esitada, peab ta tegema seda kolme kuu jooksul alates nende põhjuste äralangemise päevast ning igal juhul kolme aasta jooksul alates kuriteo toimepanemise päevast.

Kui ohver on alaealine või tunnistatud teovõimetuks ja tema seaduslik esindaja ei esitanud taotlust kuue kuu jooksul alates kuriteo toimepanemise kuupäevast, algab kuuekuuline tähtaeg päevast, mil isik saab 18aastaseks, või päevast, mil pärast ohvri täisealiseks saamist algatati kriminaalmenetlus, või päevast, mil isiku teovõime taastati.

Rahalist hüvitist on õigus saada järgmistel isikutel:

tahtlikult toime pandud vägivallakuriteo ohvri, kes on Horvaatia Vabariigi või ELi liikmesriigi kodanik või kelle alaline elukoht on Euroopa Liidus, ja kui kuritegu pandi toime Horvaatias;

ohvri, kellele on tekitatud üliraskeid kehavigastusi või kelle tervis on kuriteo tõttu halvenenud, on õigus saada ravikulude hüvitist – tingimusel, et need kulud ei ole kaetud kohustusliku tervisekindlustusega – Horvaatia Vabariigis kehtestatud tervisekindlustushüvitise piirsumma ulatuses ning õigus saada hüvitist saamata jäänud sissetuleku eest kuni 35 000 Horvaatia kuna ulatuses;

hukkunud ohvri lähisugulasel (abikaasa või elukaaslane, laps, vanem, lapsendanud vanem, lapsendatud laps, kasuvanem, kasulaps, samasooline partner, vanavanem ja lapselaps, kui nad kuulusid ohvriga samasse leibkonda) on õigus saada hüvitist seadusjärgse saamata jäänud ülalpidamise eest kuni 70 000 Horvaatia kuna ulatuses;

ohvri surma korral isikul, kes tasus matusekulud, on õigus saada hüvitist kuni 5000 Horvaatia kuna ulatuses;

kui politseile või prokuratuurile on esitatud kuriteoteade või kui kuriteost on teatanud politsei või prokuratuur ise kuue kuu jooksul alates kuriteo toimepanemisest, olenemata sellest, kas õigusrikkuja isik on teada või mitte.

Hüvitise summa kindlaksmääramisel võetakse arvesse ohvri käitumist kuriteo ajal ja pärast seda või tema osa kahju põhjustamises ja selle ulatuses, seda, kas isik on vahetu ohver ning kas ja millal ta teatas kuriteost pädevatele asutustele. Lisaks hinnatakse ohvri koostööd politsei ja pädevate asutustega õigusrikkuja kohtu ette viimisel, võttes arvesse seda, kas vahetu ohver aitas kahju põhjustada või suurendas seda; nendel juhtudel vähendatakse vastavalt hüvitist, millele ohvri on õigus. Hüvitise taotlus lükatakse tagasi või summat vähendatakse, kui leitakse, et ohver on seotud organiseeritud kuritegevuse või kuritegeliku organisatsiooniga. Hüvitisest keelduda või summat vähendada võidakse ka juhul, kui hüvitise maksmine täissummas oleks vastuolus õigluse, kõlbelisuse ja avaliku korra põhimõttega.

Teade õigusrikkuja vangist vabastamise kohta

Kui süüdistatav mõistetakse vangi, teavitab justiitsministeeriumi juures asuv ohvrite ja tunnistajate abistamise teenistus (*Služba za podršku žrtvama i svjedocima*) ohvrit kinnipeetava vangist vabastamise kuupäevast (tingimusteta vabastamine ja tingimisi vabastamine).

Seadusest tulenev kohustus teavitada ohvrit kinnipeetava vangist vabastamisest

Kooskõlas vanglakaristust käsitleva seaduse muutmise seaduse (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) sätetega peab justiitsministeeriumi juures asuv ohvrite ja tunnistajate abistamise teenistus teavitama ohvrit, kannatanut või nende perekondi kinnipeetava vangist vabastamisest.

Ohvrit teavitatakse kinnipeetava vabastamisest, kui tegemist oli seksuaalse enesemääramise ja kõlbluse vastase kuriteoga, elu või tervist ohustava kuriteoga või vägivallakuriteoga.

Seda teavet antakse ohvrile, kannatanule või nende perekondadele sellest olenemata, kas kinnipeetav vabastatakse tingimusteta või tingimisi.

Otsustades selle üle, kas kinnipeetavat saaks vabastada tema alalise või ajutisse elukohta, võivad kinnipidamisasutused/vanglad paluda ohvrite ja tunnistajate abistamise teenistusel selgitada välja, kuidas sellesse suhtuvad ohver või tema perekond. Ohvrite ja tunnistajate abistamise teenistus koostab ohvriga peetud arutelude põhjal kinnipidamisasutuse/vangla jaoks aruande.

Tunnistajate ja ohvrite toetamine

Horvaatia Vabariigis koordineerib ohvrite ja tunnistajate toetamist justiitsministeeriumi juures asuv ohvrite ja tunnistajate abistamise teenistus.

Ohvritel ja tunnistajatel on võimalik saada tuge ja teavet oma õiguste ja menetluste kohta kohtus tegutsevalt ohvrite ja tunnistajate toetamise osakonnalt.

Sellised osakonnad on loodud seitsme kohtu, nimelt Zagrebi, Zadari, Osijek, Vukovari, Spliti, Sisaki ja Rijeka maakonnakohtu (*županijski sudovi*) juurde.

Osakonnad pakuvad ohvrile emotsionaalset tuge, praktilist teavet ja teavet õiguste kohta ning tuge ja teavet tunnistajatele ja nendega kaasas olevatele isikutele. Tuge pakuvad ka pädevate esimese astme (*općinski*) ja väärtetoasjade kohtute (*prekršajni sudovi*) osakonnad.

Samuti on ohvritel võimalik saada teavet oma õiguste ja võimaliku eri liiki abi kohta, helistades **kuriteo- ja väärtetoohvrite riikliku kõnekeskuse tasuta**

abinumbri 116 006 (vt riikliku kõnekeskuse veebisait).

Lisaks pakub ohvritele ja tunnistajatele tuge ning teavet nende õiguste kohta justiitsministeerium. Küsimused võib saata e-posti aadressil Zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr või võib selleks kasutada Horvaatia justiitsministeeriumi veebisaiti <https://pravosudje.gov.hr/>

Ohvrite ja tunnistajate toetamine piiriüleste juhtumite korral

Justiitsministeeriumi juurde loodud ohvrite ja tunnistajate abistamise teenistus pakub tuge ja teavet ohvritele ja tunnistajatele, kes on kutsutud kohtusse rahvusvahelise õigusabi korras (kaasa arvatud sõjakuritegude tunnistajad).

Tunnistajatele, kes on kutsutud tunnistusi andma Horvaatia Vabariigi kohtusse, või Horvaatia tunnistajatele, kes on kutsutud välisriigi kohtusse, saadetakse teabekiri.

Sõjakuritegude tunnistajatele pakutakse vajaduse korral füüsilist kaitset ning abi reisi ettevalmistamisel ja pädevasse kohtuasutusse ilmunisel (seda pakutakse tunnistajatele ja muudele pooltele, kes kutsutakse sõjakuritegudega seotud kriminaalmenetluse raames küsitlemiseks Horvaatia Vabariigi või väljaspool Horvaatiat asuvasse pädevasse kohtuasutusse, seoses rahvusvahelise õigusabi taotlusega).

Vajaliku teabe leidmiseks klõpsake järgmistel linkidel:

1 – Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

2 – Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimise või kohtumenetluse ajal

3 – Minu õigused pärast kohtumenetlust

4 – Hüvitis

5 – Minu õigus saada abi ja toetust

Viimati uuendatud: 27/03/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.